

Csikvári András:

A gázt be kell szerezni Magyarország számára

Véget ért az orosz gázmonopolium Magyarországon - jelentette be Orbán Viktor 2018 február 10.-én. Orbán arról beszélt "szerényen, de boldogan", hogy Románia ezentúl évente négy milliárd köbméter gázt termel ki és exportál. „Egy amerikai cég fogja ezt a munkát elvégezni, a meghirdetett tenderen pedig az első három helyen három 100 százalékos magyar tulajdonban lévő cég végzett. Ezért pillanatokon belül eljutunk odáig, hogy aláírjuk a megállapodást, amely a következő 15 évre több mint négy milliárd köbméter gáz behozatalát teszi lehetővé Romániából Magyarország számára.”

A történet, bár később nem vált siker-történetté, mutatja, hogy a magyar kormány tisztában volt a gázzal való sebezhetőségünkre, az oroszoktól való nagy függőségünkre. Nagyon sok mindent történt ennek a feloldásra az elmúlt 10 évben. Mielőtt erre rátérnénk előbb tisztázzunk néhány alap, nagyságrendi dolgot.

Az egyszerűség kedvéért mindent bcm-ben számolok. Ez az évi beszerzett/elfogyasztott milliárd köbméter gáz dimenziója.

Magyarország éves fogyasztása : 10-11 bcm (2020-ban 10,44 bcm)

Magyarország saját termelése: 1,5 - 2 bcm

Tároló kapacitásunk: 5-6 bcm

Krk szigeti LNG 1,5 bcm (új)

(A nagyságrendekhez még annyit, hogy ha a most üzemelő Paks I-et gázerőművekkel kellene kiváltanunk, akkor ahhoz 3,2 bcm gázt kellene elégetni.)

A tároló kapacitásunk európai szinten kiemelkedő, ehhez kellett, hogy 2013 elején a kormány visszavásárolja az E.on-tól az előtte privatizált tározókat. A gáztározó kapacitásunk nagyjából megegyezik a lakossági fogyasztás nagyságával. Ez nagymértékben növeli a gázellátásunk biztonságát és alapja volt egy akkori, de még ma sem feladott elképzelésnek, hogy Magyarország egy regionális gázelosztó központtá váljon. Persze ehhez gáz kell.

(Érdekesség: a visszavásárlás tényét Orbán Viktor moszkvai tárgyalása alatt jelentette be.)

Ugyancsak 2018-as, de januári bejelentés: a Molé lesz a szlovák–magyar gázvezeték 46 milliárdért. Ez az a gázvezeték, amelyen a teszt gázon kívül egy köbméter sem ment még át. 2014 márciusában Orbán és Fico adta át, bár ekkor még nem volt készen, de itt is meg Szlovákiában is választások előtt álltunk. Ez az észak-déli vezeték eleve vészhelyzeti vagy "a jövőben még jó lesz" státusszal épült, arra az esetre ha az orosz gáz ellátással valami probléma lenne. Akár Horvátországból, akár Lengyelországból is jöhetne a gáz. Ez a vezeték szakasz végül 2015-ben megépült. Itt, a 2014-es átadáson készült ez az elhíresült fotó.

Most térjünk vissza Orbán 2018 februári bejelentésére. Ma már tudjuk, hogy elszietett bejelentés volt. A bejelentés maga is nagyon váratlan volt, nem tudtuk hova tenni, mert előzetesen nem voltak információk. (Diplomácia bonyodalmat is okozott a magyar és román fél között, sőt Orbán bejelentése is pontatlanságokat tartalmazott - de ez ma már teljesen lényegtelen.) A háttérben a Fekete-tenger alatt felfedezett hatalmas gázmező állt, amely a Neptun Deep nevet kapta. Az Exxon és az OMV által felfedezett és birtokolt gázmező kitermeléséből kötött le két magyar vállalat évi 4,4 bcm gázt. Ami hiányzott, és ami aztán a mai napig lehetetlenné tette a kitermelést, az a hiányzó román un. Off-shore törvény. Ebben a törvényben a mai napig nem tudtak megállapodni a romániai pártok.

Jellemző, hogy mennyire idegesítette ez a helyzet Orbán Viktort, hogy amikor 2019-ben Trump elnökkel való találkozására készült, egy riporter kérdésére - hogy mit fog kérni Trump elnöktől - elsőként azt válaszolta, hogy hasson oda, hogy az Exxon végre kezdje el már a kitermelést.

Ma a helyzet még bonyolultabb. Az Exxon a napokban eladta a részesedését, több mint 1 milliárd dollárért, a román állam tulajdonában álló Romgaz vállalatnak. A két magyar cég ajánlata ma már nem érvényes, sőt a románok úgy veszik, hogy mivel közben mindkét magyar cég jogilag is megszűnt, hogy felénk semmiféle elkötelezettségük nincs.

Elkészült viszont a BRUA vezetékrendszer (Bulgária-Románia-Magyarország-Ausztria) romániai átadóállomása, elvileg nagy mennyiségű gáz jöhetne.

LNG terminal

Magyarország az egész Krk-szigeti LNG terminál 25%-át meg akarta venni, ez nem sikerült. Először a magyar állami tulajdonú MVM energetikai csoport leányvállalata, az MFGK Croatia foglalt le 6,75 milliárd köbmétert 2021-től 2027-ig. Ez évi 1,1 bcm. Májusban szintén a svájci székhelyű MET Croatia Energy Trade, a svájci MET Group 100 százalékos leányvállalata is kötelező érvényű ajánlatot nyújtott be a hároméves időszakra vonatkozó, összesen 1,3 milliárd köbméternyi kapacitás lekötésére. Ez 3 évre évi 0,4 bcm gáz. A következő évekre a terminál összes kapacitása le van kötve, az évi remélt 2,6 bcm további vásárlás csak mások lemondása esetén lehetséges. Megjegyzés: a terminálra elsősorban katarai gáz érkezik. Az amerikai palagáz kikötője Spanyolországban és Franciaországban van. Egyelőre a hírek szerint az amerikaiak nem kívánják a szállított gáz mennyiségét növelni.

Pillanatnyilag a további gázbeszerzésekre csekélyek a lehetőségek. Bizonyosra vehető, hogy az orosz gáztól való függésünket még öt éves távlatban sem tudjuk megszüntetni.

Balkáni áramlat vezeték rendszer:

Az új szakasz 2021-es átadásával nagyon közel került Oroszország ahhoz, hogy befejezze az Ukrajnát elkerülő, és az egész térséget bekerítő, gázvezetésekből épülő gyűrűt. (Ennek a gyűrűnek a megépítése ellen küzdött az EU és az USA - hiába.)

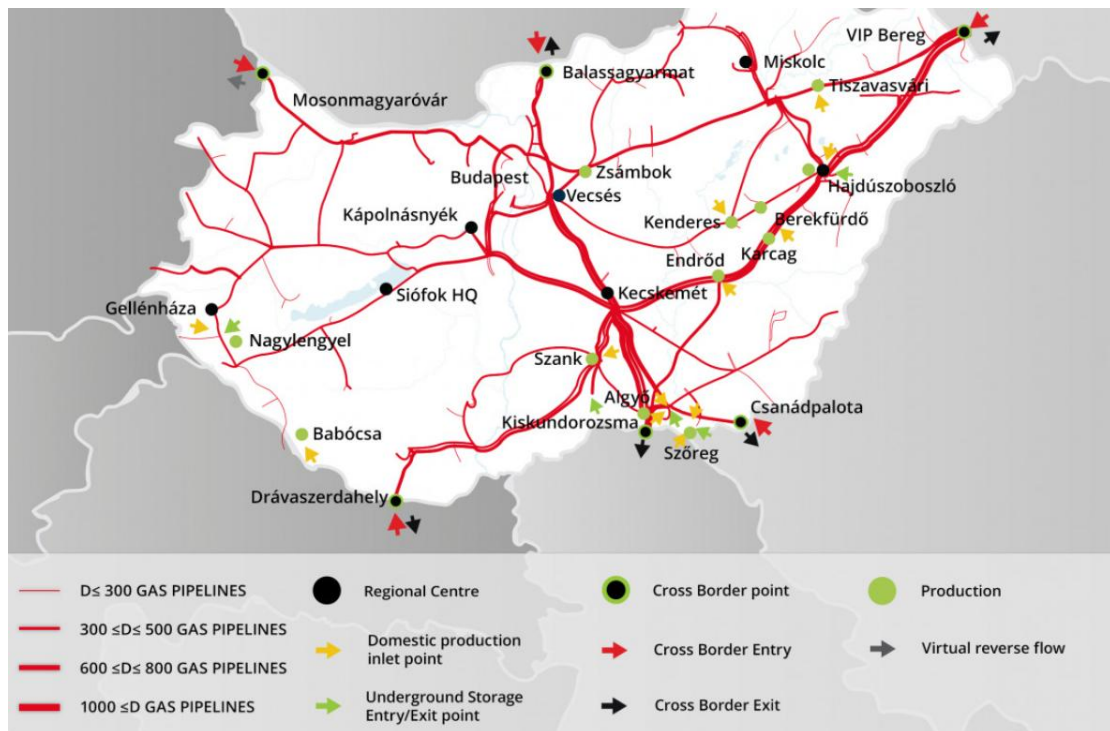

Az átadás: Bolgár és a szerb miniszterelnök, az orosz és a török elnök.

A balkáni áramlaton elvileg jöhet nemcsak orosz gáz, hanem azeri, és egyéb gáz is.

[Az EU külön is tárgyal az azeriekkel, az EU-nak 155 bcm-es orosz lukat kellene betönni. Ursula von der Leyen személyesen tárgyalt az azeri elnökkel (diktátorral), meglehetősen kiábrándító eredménnyel.]

Magyarország gázvezeték rendszere kiépített, alkalmas sokkal nagyobb mennyiségű gáz fogadására is. Jellemző, hogy az összes környező országgal össze vagyunk kötve. A határokon lévő nagy átadóállomások mindegyike két irányú gázáramlást tesz lehetővé. Ez meglehetősen nyugtalansággal tölti el a magyarokat, amikor az EU arról beszél, hogy vészhelyzet esetén az államoknak szolidárisaknak kell egymással lenniük és ki kell segíteniük egymást gázzal.

A 2021 szeptemberében kötött új, hosszú távú orosz-magyar gázszerveződés évi 4,5 milliárd köbméterről szól. A mennyiségből három és fél milliárd köbméter érkezik Szerbián, egymilliárd pedig Ausztrián keresztül.

A számok alapján (nagyon) takarékoskodnunk kell a gázzal és kell még gázt vásárolnunk valahonnan. Ha az orosz beszállítással valami történik, akkor vészhelyzet alakul ki.

Bp, 2022. aug. 10.

Források

<http://www.romaniajournal.ro/fm-melescanu-contradicts-hungarian-counterpart-szijjarto-on-gas-exports/>

<https://ceenergynews.com/oil-gas/brua-pipeline-to-face-difficulties-due-to-stalled-black-sea-gas-project/>

<https://tldr.444.hu/2021/01/05/mukodik-az-uj-balkani-gazvezetek-ami-ellen-az-usa-es-az-eu-15-evig-hiaba-kuzdott> (kép)

<https://ceenergynews.com/interviews/a-new-era-for-gas-diversification-interview-with-pal-sagvari-hungarys-ambassador-at-large-for-energy-security/>

<https://transtelex.ro/penzcsinalok/2022/08/02/lezarult-a-tranzakcio-a-romgaz-1-06-milliard-dollart-fizetett-a-neptun-deep-foldgazmezoert>

<https://g7.hu/tech/20210413/>

<https://www.portfolio.hu/uzlet/20181201/szep-csendben-dontott-putyin-jovahagyasaval-tobb-ezer-milliardos-uzletbe-nyulhat-bele-magyarorszag-306289>

Megjelent: <https://ujnepszabadsag.com/2022/08/09/gaz-van-2/>